

gyelmet arra is, hogy egy ennyire újszerű, átfogó tematika esetén nehézséget okoz a fogalomalkotás, illetve a téma lehatárolása, de a jelölt mindkét feladatot remekül megoldotta.

A Jelölt az előzetesen feltett kérdésekre adott válaszához is számos képpel illusztrált prezentációt készített, ezek révén is számos érdekes részletet tudhatott meg a szép számban összegyűlt közönség például a bírói talár magyarországi bevezetésének történetéről – ezzel kapcsolatban Bódiné dr. Beliznai Kinga kutatásai úttörő jellegűnek tekinthetők, korábban soha nem vizsgált forrásokat vont be a vizsgálatba.

Összességében elmondható: mindenki hamar meggyőződhetett arról, hogy Bódiné dr. Beliznai Kinga értekezése

minden tekintetben megfelel a PhD-fokozat odaitélése feltételeinek, ugyanakkor szívesen hallgattuk volna tovább is az érdekes és fontos kultúrtörténeti adalékokat tartalmazó történeteket a jogi szimbolika köréből.

A bíráló bizottság az adható 25 pontból 25 ponttal értékelte a jelölt értekezését és a nyilvános vitán nyújtott teljesítményét, Bódiné dr. Beliznai Kinga a doktori eljárásban megszerezhető 9 pontból 9 pontot szerzett, így a nyilvános vitát követő fogadáson Mezey Barna pohárköszöntője után egy summa cum laude minősítéssel megszerzett doktori címre koccinthatunk.

Frey Dóra

Értéktörzök – Konferencia az Állami Számvevőszék alapításának 140. évfordulóján

2011. november 29-én *Értéktörzök megújulás – Állami Számvevőszék a történelem sodrában* címmel ünnepi konferenciára került sor az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara és az Állami Számvevőszék közös szervezésében. A konferencia megrendezésének apropóját a Számvevőszék 140 évvel ezelőtti megalapítása adta, s célja az elmúlt időszak történéseinek áttekintése, valamint a jövőbe mutató tervek bemutatása volt. A konferencián felszólalt az Egyetem és a Számvevőszék több vezetője, illetve a Kar ezzel a témával foglalkozó oktatója is.

Mezey Barna, az ELTE rektora nyitóelőadásában többek között rámutatott arra, hogy „minél fejlettebb egy állam, annál nagyobb szakértelem és megfelelő intézményrendszer szükséges az ellenőrzések lefolytatásához. Az ÁSZ elmúlt 20 éve bizonyíték arra, hogy a Számvevőszék rendelkezik azokkal a szakemberekkel, akikkel a feladatát el tudja látni”. A két intézmény kapcsolatáról szólva kiemelte: „Az ELTE felelősségének érzi, hogy támogassa az Állami Számvevőszéket. Többek között azért, mert két olyan intézményről van szó, amely a bizalom vonatkozásában különleges helyet foglal el az országban. Amikor általános a bizalomvesztés, van egy szerv, az ÁSZ, amely ezt a bizalmat nem veszítette el, és van egy másik szerv, amely évről évre bizonyíthatóan őrzi ezt a bizalmat, ez tehát közös kapocs lehet.”

Király Miklós, az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar dékánja annak a véleményének adott hangot, hogy az ÁSZ az állam pénzügyi lelkiismerete, az ELTE pedig az ország tudományos lelkiismerete, azaz mindkét intézmény képes tükröt tartani a döntéshozók elé. Európai kitekintést adott az európai számvevőszéki¹ gyakorlatról, beszélt az európai és a nemzeti számvevőszékek, illetve a tagállamok közötti viszonyról. A végrehajtó hatalom gazdálkodásának átláthatóságáról és elszámoltathatóságáról szólva elmondta, hogy Európában alapvető elvárás, hogy az államháztartásban érvényesül a nyilvánosság, az elszámoltathatóság pedig azt juttatja kifejezésre, hogy mindenkinek (bárkinek), aki közpénzből gazdálkodik, számítania kell arra, hogy tevékenységét a köz nevében rendszeresen ellenőrizni fogják.²

Révész T. Mihály címzetes egyetemi tanár bemutatta azokat az évtizedeket, amelyek a számvevőszék megalapítása és tevékenységének beszüntetése között teltek el. Beszélt a különböző vonatkozó törvényjavaslatokról, a különböző időszakok parlamenti vitáiról, elemezte azokat a kiemelkedő személyiségeket, akik a történelem sodrában a Számvevőszék létrehozása, illetve működése körül tevékenykedtek. „Az elmondhatjuk, hogy a történelmi tapasztalatok szerint mindenképp érdemes volt a számvevőszéket létrehozni” – mondta zárásképpen. Jogtörténeusként külön is ismertette azoknak a szakembereknek és politikusoknak a tevékenységét (Weninger Vince, Lónyay Menyhért, Csengery Antal), akik előmozdították a független költségvetési ellenőrzés ügyét, végső soron pedig megalapozták az 1870:18. törvénycikk elfogadását.³

Nagy Marianna egyetemi docens előadásában a szabálytalanság fogalmának a közigazgatási jogban való értelmezésével foglalkozott. Elmondta, hogy ugyan Magyarországon 255 olyan jogszabály van, amely tartalmazza a szabálytalanság fogalmát, de ezeknek nem minden esetben ugyanaz a jelentése. „Mindez problémát okoz az ellenőrök és az ellenőrzöttek számára is. Közös lehet az

állami ellenőrzésben és a közjogi dogmatikában a szabálytalanságok tételes jogi fogalma kidolgozásának igénye. Ez megkönyviténé a Számvevőszék és az ellenőrzöttök dolgát, valamint áttekinthetőbbé válhatna az egész közpénzügyi rendszer.”

Csapodi Pál, az ÁSZ főtárgya a Számvevőszék elmúlt húsz évéről beszélt, s azt emelte ki, hogy az ÁSZ a végrehajtó hatalomtól függetlenül működik és általános hatáskört kapott a közpénzek ellenőrzésére, míg Pulay Gyula (főigazgató) az ÁSZ költségvetési javaslat véleményezési kötelezettségét ismertette részletesen, összehasonlítva az ÁSZ, illetve Költségvetési Tanács szerepét.

Domokos László, a Számvevőszék elnöke röviden köszönetet mondott az egyetemnek a konferencia megszervezésével kapcsolatos felajánlásáért és a történeti áttekintés után az Állami Számvevőszék stratégiájáról és jövőképeről beszélt. „Stratégiánk célja, hogy az ÁSZ szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, és ezzel hozzájáruljon a jó kormányzáshoz. (...) A magyar közpénzügyek leromlását sem az Alkotmány, sem a korábbi Költségvetési Tanács, sem pedig az Állami Számvevőszék nem tudta megakadályozni. 2010-ben és 2011-ben ezért új jogszabályok születtek, amelyek soha nem látott elköteleződést jelentettek a rendezett közpénzügyek irányában. Ennek a megújulásnak a részeként került közpénzügyi fejezet a 2012 januárjától hatályos Alaptörvénybe, kapott nemzetközi szinten is kiemelkedő jogositványokat a Költségvetési Tanács, illetve ehhez kapcsolódóan újult meg az Állami Számvevőszékről szóló törvény is.”

A jövővel kapcsolatban kiemelte: „Márpedig Magyarországnak talán soha nem volt akkora szüksége egy jól

működő Számvevőszékre, mint most. Ellenőrzés nélkül ugyanis nem lehet rend a közpénzügyekben, rend nélkül pedig nem kezdődhet meg a magyar gazdaság és társadalom talpra állása. Látnunk kell, hogy a mostani válság nem csak veszély, hanem lehetőség is, hogy egy reális, fejlődőképes társadalmat teremtsünk magunknak. A múltbeli tévelygéseink árát kell most megfizetnünk, de meggyőződésem, hogy a nehéz évek a megtisztulást is elhozhatják az országunknak.”

A konferenciát mindkét intézmény rendkívül sikeresnek értékelte, a kimagasló látogatottságú tudományos előadások átfogták a múlt, a jelen és a jövő spektrumát. Az Egyetem ezzel a konferenciával is támogatni kívánta, hogy az ÁSZ költségvetési ellenőrző és előremozdító (tanácsadó, véleményező és javaslattevő) szerepét – különösen a gazdasági válság idején – minél teljesebben be tudja tölteni. E feladatának teljesítéséhez kifejezetten szükség van a szakértői körök aktív fellépésére, a tudásközpontokban – így az egyetemeken – felhalmozódott tapasztalat befogadására és szakmai érvek mellett zajló viták lefolytatására.

Kovács Norbert

Jegyzetek

- ¹ Az ún. 2. költségvetési szerződés hozta létre 1975. július 22-én. Hatályba lépett 1977. június 1-jén.
- ² Kovács Árpád: *Közpénzügyek* (ELTE Jogi Kari Jegyzetek, Eötvös Kiadó, Budapest, 2010, 161. p.)
- ³ 1870:18. törvénycikk Az állami számvevőszék felállításáról s hatásköréről.

Nemzetközi jogtörténész konferencia a Zágrábi Egyetemen (2011. november 3–5.)

A Zágrábi Egyetem Jogi Karának Horvát Jog- és Államtörténeti Tanszéke¹ fennállásának századik évfordulóját ünnepelte 2011-ben. E jeles alkalomból Dalibor Čepulo tanszékvezető professzor irányításával 2011. november elején nemzetközi konferenciát szerveztek, amely két célt is szolgált: egyrészt a megemlékezést a kerek tanszéki évfordulóról, másrészt azon tény megünneplését, hogy kétszáz éve, 1811-ben hirdették ki a General Civil Code-ot, az ABGB-t. A szervezés motorja a tanszék tanársegédje, Mirela Krešić volt.

A konferenciára hét közeli ország (Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Macedónia, Magyaror-

szág, Szerbia és Szlovénia) tizennégy egyeteméről (többek között például Bécs, Belgrád, Ljubljana, Dubrovnik, Graz, Sarajevo, Split, Skopje, Rijeka, Mostar) érkeztek résztvevők, így valóban egy nemzetközi, országok közötti rendezvényt ünnepelték a jeles évfordulót. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszéke is meghívást kapott a nemzetközi konferenciára; tanszékünk két fővel, Rigó Kinga PhD-hallgatóval és Gosztonyi Gergely tanársegéddel képviseltette magát. Gosztonyi Gergely a konferencia első napján, a vezető szekcióban adott elő, míg Rigó Kinga a második nap legérdekesebb részét, a kerekasztal-beszélgetést vezette fel prezentációjával. Mindketten az állam- és jogtörténet oktatásának magyarországi történetéről, az intézményrendszerrel, a jelenlegi helyzetről és a jövőbeli utakról szövegezték előadásukban. Horvát társtanszékünk szándékai szerint konferencia-kiadvány formájában 2012-ben az összes előadást megjelentetik, így a szélesebb olvasóközönség is megismerheti azokat.

A konferencia első napján elhangzott előadások első sorban a történelmi háttérre koncentráltak, széles kitekin-